

2024-08-13 Nr. NV-2151

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-148(3) TAIS-24-22111(4) TAP-24-149(3) TAIS-24-2212(4)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. GEGUŽĖS 14 D. NUTARIMO NR. 543 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ SUDARYMO IR VYKDYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (toliau – Nutarimas Nr. 543), DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. BALANDŽIO 28 D. NUTARIMO NR. 292 „DĖL STRATEGINIO VALDYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (toliau – Nutarimų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas 2024-02-29	Finansų ministerija	☒ TAP 2024-08-06	☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMANutarimų projektus parengti **paskatinusios priežastys**:

- Detalizuoti Biudžeto sandaros įstatyme (toliau – BSI) įtvirtintas nuostatas dėl vidutinės trukmės valstybės biudžeto: einamaisiais biudžetinais metais nepanaudotų asignavimų dalies perkėlimo į kitus biudžetinius metus ir BSI įtvirtintos valstybės biudžeto asignavimų valdytojo teisės perskirstyti patvirtintus asignavimus tarp vykdomų programų, priemonių, metų ketvirčių, finansavimo šaltinių, ekonominės išlaidos klasifikacijos ir funkcinės išlaidų klasifikacijos straipsnių;
- Suderinti Strateginio valdymo metodikos (toliau – Metodika) su BSI pakeitimais, kuriais įtvirtintas vidutinės trukmės – 3 biudžetinių metų – biudžetas bei atsisakyti Vyriausybės ir jos įgaliotos institucijos teisių einamaisiais biudžetinais metais perskirstyti patvirtintus asignavimus tarp valstybės biudžeto asignavimų valdytojų, dėl ko atsisakoma pažangos lėšų rezervinės programos;
- Įgyvendinti Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitoje („2018 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“) pateiktą rekomendaciją, įpareigojančią teisės aktuose nustatyti kriterijus, kada gali būti taikomas projektų atrankos finansavimo būdas;
- Įgyvendinti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“ numatytus įsipareigojimus, kuriais siekiama įtvirtinti ilgalaikį viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdo taikymo planavimą ir integruoti jį į esamus strateginio valdymo sistemos procesus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

1. Naujai reglamentuojamas tęstinės veiklos priemonių įgyvendinimas vykdant projektus, atrinktus konkurso arba tęstinės atrankos būdu. Taip siekiama ne tik įgyvendinti Valstybės kontrolės rekomendacijas, bet ir užtikrinti aiškesnę ir skaidresnę valstybės biudžeto lėšų skyrimo tvarką tęstinės veiklos priemones įgyvendinantiems subjektams bei tinkamą naudojamų lėšų susiejimą su siektiniais rezultatais. Pakeitimais nustatomi pagrindiniai tęstinės veiklos priemonės įgyvendinančių projektų įgyvendinimo reikalavimai, kurie turės būti detalizuojami esamose arba naujai parengtose valstybės biudžeto asignavimų valdytojų tęstinės veiklos priemonės įgyvendinančių projektų atrankos, administravimo ir finansavimo tvarkose;
2. Nustatoma, kad pažangos priemonės, dėl kurios įgyvendinimo sutarta pasitarimų dėl tam tikrų metų planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų metu, aprašas turi būti patvirtintas iki tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto pateikimo Vyriausybei datos. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad atsisakoma pažangos lėšų rezervinės priemonės, kuri būdavo planuojama Finansų ministerijoje, valstybės biudžeto asignavimų valdytojui visgi nesuspėjusiam patvirtinti pažangos priemonės aprašo iki šio termino, taip pat sudaroma galimybė savo strateginio veiklos plano projekte vis tiek suplanuoti pažangos lėšas, kurios galės būti naudojamos tik patvirtinus pažangos priemonės aprašą;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

3. Nustatomas ilgesnis, su programų sąmatų tvirtinimo terminu suderintas, strateginių veiklos planų tvirtinimo terminas. Vietoje 10 darbo dienų nuo atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo, numatoma, kad strateginio veiklos plano projektas turi būti patvirtintas iki biudžetinių metų sausio 15 dienos;
4. Numatoma, kad strateginio valdymo sistemos dalyviai, rengdami nacionalines plėtros programas ir pažangos priemonės, turėtų įvertinti galimybes pritraukti papildomą, NPP finansinėse projekcijose nenumatytą finansavimą. Pakeitimas turėtų paskatinti plėtros programų valdytojus ir pažangos priemonių rengėjus ieškoti galimo papildomo finansavimo pritraukimo (ne tik valstybės biudžeto lėšų) galimybių planuojamoms veikloms įgyvendinti;
5. Numatoma, kad Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) ne tik konsultuoja strateginio valdymo sistemos dalyvius jai priskirtais klausimais, bet ir rengia su tuo susijusius metodinius dokumentus. Nustatoma, kad rengiant pažangos priemones rekomenduojama atsižvelgti, o atliekant viešojo ir privataus sektorių partnerystės taikymo galimybių ir efektyvumo vertinimą būtina vadovautis CPVA direktoriaus tvirtinamomis pažangos priemonių rengimo metodinėmis rekomendacijomis (šia nuostata įgyvendinamas plano „Naujos kartos Lietuva“ rodiklis);
6. Mažinant institucijoms administracinę naštą, įtvirtinama galimybė pažangos priemonės veiklą, skirtą finansinėms priemonėms įgyvendinti didinant juridinio asmens įstatinį kapitalą, įgyvendinti nevykdant projekto, nes tokiais atvejais projekto rengimas yra perteklinis;
7. Vidaus reikalų ministerijos prašymu, suteikiami įgaliojimai viešajai įstaigai Jungtiniam techniniam sekretoriatui atlikti valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų, atrenkamų konkurso arba tęstinės atrankos būdu, administruojančiosios institucijos funkcijas. Planuojama, kad įgyvendinant Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programos pažangos priemones, projektai, kuriems įgyvendinti bus siekiama gauti 72 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, bus atrenkami konkurso būdu. Skyrus planuojamą finansavimą, projektų skaičius 2025–2030 m. maksimaliai galėtų siekti iki 1400;
8. suderinamos nuostatos su BSI nuostatomis dėl asignavimų poreikio planavimo atsižvelgiant į tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymu patvirtintas antrųjų ir trečiųjų biudžetinių metų paskirstytas agreguoto asignavimų limito dalis;
9. Siekiant mažinti administracinę naštą, atsisakoma valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal programas Vyriausybės nutarimu, patvirtintus asignavimus pagal programas paskirstys patys valstybės biudžeto asignavimų valdytojai;
10. Numatoma, kad maksimalios 3 biudžetiniams metams galimos skirti sumos nustatomos atsižvelgiant į ankstesnių metų biudžeto patvirtinimo įstatymu valstybės biudžeto asignavimų valdytojams paskirstytas 3 metų agreguoto asignavimų limito dalis;
11. Siekiant sudaryti sąlygas tiksliai, pagrįstai ir visiems valstybės biudžeto asignavimų valdytojams vienodai planuoti 3 biudžetinių metų asignavimus, įtvirtinama, kad valstybės biudžeto asignavimų poreikis planuojamas atsižvelgiant į finansų ministro tvirtinamas metodines gaires, kuriomis bus sprendžiamas rekomendacijų dėl tęstinės veiklos lėšų planavimo ir šių lėšų poreikio pagrindimo trūkumas. Rengiamas gairės numatoma taikyti rengiant 2026–2028 m. biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą;
12. Nustatoma, kad programų sąmatos turės būti sudaromos 3 biudžetiniams metams ir tvirtinamos pagal programas, t. y. neturės būti detalizuojamos pagal priemones, o asignavimų paskirstymas ketvirčiais rengiamas ir tvirtinamas tik pirmiesiems biudžetiniams metams;
13. Nustatoma, kad finansų ministro įsakymu bus tvirtinamas tik pirmųjų biudžetinių metų valstybės biudžeto asignavimų paskirstymas ketvirčiais;
14. Įtvirtinama, kad valstybės biudžeto asignavimų valdytojas galės persikelti ankstesniais biudžetiniais metais nepanaudotų valstybės biudžeto asignavimų dalį į kitus biudžetinius metus: ne daugiau kaip 30 proc. ankstesniais metais patvirtintų pažangos lėšų, skirtų tai pačiai pažangos priemonei įgyvendinti; ne daugiau kaip 3 proc. ankstesniais metais patvirtintų tęstinės veiklos lėšų, skirtų esamiems sutartiniais įsipareigojimams ir nebaigtiems viešiesiems pirkimams vykdyti. ES lėšoms ribojimai netaikomi;
15. Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymu bus tvirtinami 3 biudžetinių metų asignavimai ir paskirstytos agreguoto asignavimų limito dalys pagal valstybės biudžeto asignavimų valdytojus, sudaroma galimybė biudžeto lėšų naudojimo sutartis sudaryti ilgesniam nei vienu biudžetinių metų laikotarpiui, bet ne ilgiau nei 3 biudžetiniams metams;
16. Nustatoma, kad, pranešus maksimalius asignavimų limitus, valstybės biudžeto asignavimų valdytojai savivaldybėms praneša informaciją tik apie 3 biudžetinių metų valstybės biudžeto specialioms tikslinėms dotacijoms planuojamų asignavimų dydį, o atsižvelgiant į keičiamą Metodiką, stebėsenos rodiklius, kurių siekia savivaldybės naudojamos valstybės biudžeto lėšas, ir jų siektinas reikšmės praneša priėmus tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymą. Šis pakeitimas atliekamas, siekiant sumažinti administracinę naštą, nes aktualios stebėsenos rodiklių siektinos reikšmės

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

apskaičiuojamos tik priėmus tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymą, kai žinomos galutinės asignavimų, skirtų specialiosioms tikslinėms dotacijoms, sumos;

17. Siūloma nustatyti, kad savivaldybių biudžetų antrųjų ir trečiųjų biudžetinių metų pajamos, kurias sudaro gyventojų pajamų mokestis, planuojamos vadovaujantis tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymu patvirtinta antrųjų ir trečiųjų biudžetinių metų prognozuojama pervesti į savivaldybės biudžetą gyventojų pajamų mokesčio suma, o pajamos, kurias sudaro dotacijos iš valstybės biudžeto, planuojamos pagal Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymą, taip pat planuojamos kitos savivaldybių pajamos;
18. Atsižvelgiant į BSI 12 straipsnį, kuriuo nustatytos savivaldybių biudžetų pajamos, siūloma papildyti, kad savivaldybė iš valstybės biudžeto asignavimų valdytojams patvirtintų asignavimų gautas lėšas, įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšas, įtraukia į savivaldybės biudžeto pajamas.

Igyvendinus siūlomus pakeitimus, **nauda pajus valstybės biudžeto asignavimų valdytojai**, kuriems sudaromos sąlygos lanksčiau ir racionaliau planuoti bei naudoti valstybės biudžeto lėšas, jas perkelti į kitus metus, sudaryti ilgesnes nei vieno metų biudžeto naudojimo sutartis, prailginamas strateginių veiklos planų patvirtinimo terminas bei sudaroma galimybė pradėti naudoti pažangos lėšas patvirtinus pažangos priemonės, dėl kurios įgyvendinimo sutarta pasitarimų dėl tam tikrų metų planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų metu, aprašą. Dėl skaidresnės tęstinės veiklos priemonių įgyvendinimo tvarkos ir papildomų lėšų Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo pritraukimo galimybių įsivertinimo planuojamas teigiamas poveikis valstybės biudžetui.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Metodikos pakeitimų įgyvendinimo mechanizmas yra pristatytas visoms suinteresuotoms pusėms. Planuojami pakeitimai neįtakoją jokių šiuo metu vykstančių procesų, nes numatomi naujų ir keičiamų nuostatų įgyvendinimo pereinamieji terminai:

- Iki 2024 m. gruodžio 31 d. pradėtos tęstinės veiklos priemonės įgyvendinančių projektų atrankos ir administravimo procedūros baigiamos vadovaujantis iki 2024 m. gruodžio 31 d. taikytomis tęstinės veiklos priemonės įgyvendinančių projektų atrankos, administravimo ir finansavimo tvarkomis;
- Numatoma, kad valstybės biudžeto asignavimų valdytojai iki 2024 m. gruodžio 31 d. turės peržiūrėti ir patikslinti turimas arba parengti naujas tęstinės veiklos priemonės įgyvendinančių projektų atrankos, administravimo ir finansavimo tvarkas.

STEBĖSENA

Sudėlioto įgyvendinimo proceso stebėseną atliks metodinė strateginio valdymo grupė, kurią sudaro Vyriausybės kanceliarijos, Finansų ministerijos ir CPVA atstovai. Esant poreikiui, ji spręs su išgaliojusia pakeitimais susijusių kylančių klausimų sprendimą.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

- a. Nutarimų projektai darbo tarka aptarti ir suderinti su Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupe.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimų projektai 2024 m. rugpjūčio 6 d. apsvarstyti tarpinstituciniame pasitarime. Atsižvelgiant į šiame pasitarime aptartas pastabas, patikslintos Nutarimu Nr. 543 keičiamų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių nuostatos:

1. Nustatant laikiną išimtį, kad biudžetinei įstaigai, kuri nėra asignavimų valdytoja, ir (arba) kitam subjektui, kuris priklauso tai pačiai viešojo sektoriaus subjektų grupei, programų sąmatose nereikia detalizuoti pagal ekonominės išlaidų klasifikacijos straipsnius paskirstomų Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų. Ši nuostata bus taikoma rengiant tik 2025–2027 ir 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymų projektus, o rengiant 2027–2029 ir vėlesnių metų biudžeto patvirtinimo įstatymų projektus netaikoma. Pereinamasis nuostatos įgyvendinimo laikotarpis padės valstybės biudžeto asignavimų valdytojams ir Finansų ministerijai tinkamai pasirengti nuostatos įgyvendinimui.
2. Patikslinant, kad biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina atitinkamas valstybės biudžeto asignavimų valdytojas ir (arba) kurios yra atskaitingos atitinkamam valstybės biudžeto asignavimų valdytojui, ir (ar) kitų subjektų, kuriems jie yra paskirstę asignavimus, programos sąmatos tvirtinamos iki sausio 15 dienos, o biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina atitinkama ministro valdymo srities įstaiga – iki sausio 10 dienos. Patikslinimas leis užtikrinti tinkamą nuostatų įgyvendinimą, kad tvirtinant ministro valdymo srities įstaigos suvestinę vykdomų programų sąmatą, būtų vadovaujamasi pavaldžių biudžetinių įstaigų programų sąmatomis.
3. Siekiant užtikrinti, kad visa Finansų ministerijai teikiama informacija būtų suderinta su atitinkamu asignavimų valdytoju, nustatoma, kad subjektai, kuriems vadovauja ministrų valdymo sričių įstaigos, prieš teikdami kitą

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

informaciją Finansų ministerijai per Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemą, ją turi būti suderinę su atitinkamu valstybės biudžeto asignavimų valdytoju.

PAŽYMA PARENGĖ

Jurgita Vitė

Strateginio valdymo grupė vyriausioji specialistė